

تخته‌ی سرامیکی

نمونه‌ای از تدریس مجازی الفبا

گفت‌وگو از: الهام فراستی

می‌گویند آدم‌ها را باید در سختی شناخت. دوران کرونا غیر از سختی‌هایی که برای همه داشت، کار را برای آموزگاران سخت‌تر کرد، زیرا ارتباط چهره‌به‌چهره با دانش‌آموزان که از نیازهای اولیه‌ی معلم و شاگرد به‌شمار می‌رفت، اکنون قطع شده بود. اما با وجود تمام سختی‌ها، قصه‌های زیبایی از فداکاری آموزگاران می‌شنیدیم، تا بار دیگر ثابت شود معلمی تبلور واقعی فداکاری بدون مرز است. فاطمه زمانی، متولد سال ۱۳۶۱ در شهر مشهد است که کاردانی رشته‌ی علوم تربیتی گرایش مدیریت آموزش و پرورش را از دانشگاه فردوسی گرفته و یازده سال است در آموزش و پرورش خدمت می‌کند. این معلم فرهیخته که خود فرزند شهید است، مهربانی آموزگارش در کلاس اول، رفتار شایسته‌ی معاون دوران دبیرستانش و پی‌گیری‌های مادر فداکارش را عواملی می‌داند که او را به این مسیر هدایت کرده است. در این شماره صحبت‌های این عزیز را می‌خوانیم.

■ اولین تجربه‌های تدریس در دوران کرونا چگونه بود؟

اوایل خیلی سخت بود. ما در روستایی محروم هستیم که خیلی از اولیا گوشی هوشمند نداشتند. مجبور بودم یک روز در میان با تماس تلفنی درس را برای هر دانش‌آموز، به‌مدت ده تا پانزده دقیقه، توضیح دهم. این کار خیلی وقتم را می‌گرفت. به‌مرور خیلی از اولیا به‌خاطر فرزندشان گوشی هوشمند تهیه کردند. با همکاری آن‌ها در فضای مجازی گروهی تشکیل دادیم. من از تصویرهای کتاب درسی عکس می‌گرفتم و توضیحات را به‌صورت پیام صوتی در گروه می‌گذاشتم. برای درس ریاضی هم با کمک هم‌سرم فیلم تهیه می‌کردم و به گروه می‌فرستادم.

عکاس: زینب علیپور

گاهی هم مجبور می‌شدم نحوه کار کردن با گوشی را به اولیا آموزش دهم. لذا مدیر مدرسه، آقای جمشید اربابی، با برگزاری جلسه‌ای در مدرسه، نحوه کار با گوشی را به اولیا و دانش‌آموزان آموزش دادند. بعدها اداره‌ی آموزش و پرورش اجازه داد کلاس‌ها هم مجازی و هم حضوری تشکیل شوند و بعد از آن نیز شبکه‌ی آموزشی دانش‌آموزان (شاد) تشکیل شد و کم‌کم بچه‌ها یاد گرفتند به‌تنهایی درس‌ها را گوش دهند.

■ کلاس را فقط به‌صورت مجازی برگزار می‌کردید؟

در سال ۱۳۹۹، از شهریورماه، با هماهنگی مدیر مدرسه، گروهی تشکیل دادم تا دانش‌آموزانم را بیشتر بشناسم. قرار شد هم کلاس حضوری داشته باشیم و هم مجازی. دانش‌آموزان را به دو گروه الف و ب تقسیم کردم. ساعت و روزی که دانش‌آموزان الف می‌آمدند، دانش‌آموزان گروه ب در خانه بودند و هم‌زمان به‌صورت مجازی در کلاس شرکت می‌کردند و برعکس. زمانی هم که در خانه بودم و تدریس می‌کردم، طبقه‌ی پایین منزل را به‌عنوان کلاس در نظر گرفته بودم. هم‌سرم یکی از دیوارها را سرامیک کرده بود و من از آن به‌عنوان تخته استفاده می‌کردم. تولید محتوا داشتم. آزمایش‌های علوم را در خانه انجام می‌دادم، فیلم می‌گرفتم، صداگذاری می‌کردم و گاهی تا چهار صبح بیدار می‌ماندم؛ چون به سکوت خانه نیاز داشتم.

■ با وجود آموزش مجازی، چندین طرح را هم پیاده و اجرا کرده‌اید. از آن‌ها بگویید.

بعد از آنکه طرح خوانا آمد، مجری طرح خوانا شدم. دو طرح را در کلاس اجرا کردم: یکی طرح «همیار معلم» بود؛ دانش‌آموزی که می‌توانست یکی از مباحث ریاضی را تدریس کند، بعد از تدریس من اعلام آمادگی می‌کرد و با هماهنگی اولیا و مدیر مدرسه، ساعت و روز مشخصی را در گروه اعلام و با بقیه‌ی دانش‌آموزان در برنامه‌ی زنده‌ی (لایو) آن دانش‌آموز شرکت می‌کردیم. مدیر مدرسه تخته و وسایل موردنیاز را در اختیار آن دانش‌آموز

دانش‌آموزان خواستم هر روز خبری را از اخبار داخل روستا بنویسند و برای من بفرستند. من خبر را اصلاح می‌کردم و تیتر اول خبر را در برنامه‌ی شاد می‌گذاشتم. هر شب ساعت نه اخبار بچه‌ها را در گروه می‌گذاشتم. در این طرح هم دانش‌آموزان، مخصوصاً خجالتی‌ها، اعتمادبه‌نفس خوبی پیدا می‌کردند.

■ جشن مجازی هم داشتید؟

بله. جشن ارتقای سطح قرآن دانش‌آموزان در پایه‌ی سوم. هر سال وقتی بچه‌ها قرآن خواندن را یاد می‌گرفتند، این جشن را در نمازخانه‌ی مدرسه برپا می‌کردیم. سال گذشته تصمیم گرفتیم این جشن را به‌صورت مجازی برپا کنیم.

از بچه‌ها خواستم عکس‌ها و فیلم‌های خود را در هنگام قرائت قرآن برایم بفرستند. کلیپی از آن‌ها تهیه کردم. طبقه‌ی پایین خانه را که محل کارم شده بود، با وسایلی که داشتم آماده‌ی برگزاری جشن کردم. جوایزی را نیز برای بچه‌ها تدارک دیدم. یک آماده کردم و از بچه‌هایی که داوطلب بودند، خواستم برای خواندن شعر و دکلمه حاضر شوند، خودم هم مجری جشن شدم و جشن را به‌صورت زنده در برنامه‌ی شاد برگزار کردیم. تبریک تولد بچه‌ها در گروه، از دیگر کارهایی بود که در طول تدریس مجازی انجام می‌دادم.

قرار می‌داد. این طرح مهارت گویندگی، صحبت کردن، اعتمادبه‌نفس و خلاقیت را در دانش‌آموزان تقویت می‌کرد. به‌طور مثال، در یکی از همین تدریس‌های همیارمعلم، دانش‌آموز پایه‌ی سوم با کمک پدرش پشت شیشه را رنگ زده بود و از آن به‌عنوان تخته‌ی کلاس استفاده می‌کرد. طرح بعدی گویندگی خبر بود؛ از

ویژگی‌های آموزگار ابتدایی از نگاه خانم زمانی

- با بچه‌ها مثل خودشان رفتار کنیم و تا حدودی خلق و خوی آن‌ها را داشته باشیم.
- خلاق، مهربان، صبور و باحوصله باشیم.
- روش‌های برقراری ارتباط با بچه‌ها را بدانیم و با آنان ارتباط عاطفی برقرار کنیم.
- به صبحانه‌خوردن بچه‌ها اهمیت بدهیم.
- مراقب رفتار دانش‌آموزانمان باشیم تا در صورت بروز مشکل بتوانیم سریع واکنش نشان دهیم.